

La República

Portaveu d'Esquerra Republicana de Catalunya

número 8 - segona època - setembre-octubre 1990

Editorial

Companys: la vigència d'uns ideals

El 15 d'octubre del 1940 moria, afusellat a Montjuïc, Lluís Companys i Jover, President de la Generalitat de Catalunya, pel **delicte** de ser la primera autoritat de la Nació Catalana, càrrec a què havia accedit per la via democràtica, i per mantenir-se lleial al règim polític republicà, legalment constituït. No van ser, però, aquestes les úniques motivacions que ens expliquen l'odi del franquisme contra el President Companys: si bé és inqüestionable la seva ideologia nacionalista, no seria correcte oblidar que les bales que l'assassinaren anaven adreçades contra tot el que el seu pensament esquerrà i progressista representava.

Cada cop que Catalunya enceta un nou procés electoral es repeteix el discurs d'uns i altres, francament indigne, intentant capitalitzar la figura dels Presidents de la Generalitat republicana amb l'excepció vergonyant d'En Josep Irla. Uns i altres s'autoproclamen els únics hereus de la trajectòria honesta d'En Lluís Companys i d'En Francesc Macià, però, sistemàticament obliden que l'Avi fou l'home de Prats de Molló i intenten aigualir el seu independentisme parlant insistentment del seu "gest" federalista en proclamar la República Catalana, una república que pactava d'igual a igual amb el règim espanyol i que, en tot cas, parlava de federalisme amb un contingut clarament confederal, com una opció moderna -i per tant republicana- allunyada de qualsevol succedani d'inspiració més o menys carlina.

De la mateixa manera ningú no parlarà del republicanisme militant d'En Lluís Companys, fundador de l'Associació Escolar Republicana (1900) i militant de primera hora de la Unió Republicana i de la Unió Federal Nacionalista Republicana, com més endavant ho seria de la Joventut Republicana de Lleida fins a constituir el Partit Republicà Català (1917). Molt probablement sentirem també ben poc a parlar de la seva estreta col·laboració amb En Layret com a advocat laboralista defensor de sindicalistes o amb el Noi del Sucre i amb Martí Barrera, amb qui hagué de compartir presó a Maó. Es té cura d'amagar el seu compromís amb la Unió de Rabassaires, el seu puntal més ferm durant tota la seva actuació política, i el seu paper clau en la Conferència d'Esquerres (març de 1931) d'on naixeria l'Esquerra Republicana de Catalunya, organització a través de la qual pogué fer realitat bona part dels seus ideals de progrés i llibertat, especialment a partir del primer de gener del 1934 en què fou proclamat President de la Generalitat, **sense cap vot en contra**, i des d'on, sempre que pogué, optà per governs de concentració demostratius d'un esperit tolerant i gens maniqueu.

És ben cert que, amb la perspectiva històrica de mig segle, cal fer un esforç per a conèixer en la seva veritable dimensió la figura de Companys,

Lluís Companys i Jover.

(continua pàg. 2)